

GYOMAI ÚJSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Negyedévre 1.56 P, Fél évre 3.12 P, Egész évre 6.24
Befizetések postacsekken:
„Hungária-nyomda Gyoma” csekkszám 18.280.
Lapzárta csütörtök este 6 óra

Felelős szerkesztő: **WAGNER MÁRTON**
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
„HUNGÁRIA” KÖNYVNYOMDA
Gyoma, Kossuth Lajos utca 84.
Telefon: 22.

Hirdetések díjszabása:
Egynapos (55 mm széles) 1 cm. magas hirdetés
50 fillér. Éves hirdetésnél 10 százalékos kedvezményt
adunk.
Megjelenik minden szombaton reggel.

Takarékosság

Hogy Magyarország közellátása zavartalanul nyugodt és biztos alapokon nyugszik, az elsősorban annak a gondosságnak köszönhető, amellyel illetékes hatóságaink a készleteket számbavették és elosztották. Ebben a vonatkozásban éppen a közelmúltban jelent meg néhány nagylontosságu rendelet. Bevezették országos viszonylatban a kenyérjegyrendszert, ismét szabályozták a hustalan napokat és pontosan megszabták a vendéglátó üzemekben kiszolgáltatható ételek számát, minőségét, mennyiségét. A kenyér, illetve zsirjegy országos bevezetése megszüntette a kettős ellátás lehetőségét s a kenyér és zsirváltójegyek rendszeresítése igen tekintélyes megtakarítást eredményezett.

Közellátásunk nyugalma érdekében feltétlenül szükség van az általános és öntudatos takarékosagra. A takarékoság szabályainak betartása nemcsak az illetékes hatóságok kötelessége, hanem az élelmiszereket forgalombahozó iparázóké és a fogyasztóké is. Becsületes szándék és hazafias önmérséklet biztosítja a közellátás nyugodt menetét s a nemzet szempontjából olyannyira döntő jelentőségű takarékoság elve igazán csak akkor érvényesülhet, ha eladó és fogyasztó egyaránt mindég szigorúan betartja a közérdekében hozott közellátási rendelkezéseket. Az eladónak szigorúan ragaszkodnia kell a rendelkezésekhez, de maga a közönség is köteles megakadályozni az esetleges visszaéléseket. És a fogyasztóközönség külön kötelessége, hogy ahol visszaélést, vagy mulasztást tapasztal, ott közbelép és észleleteit nyomban közli az illetékes hatóságokkal.

Az élelbeléptetett rendelkezések alkalmasak arra, hogy elérjék a mindannyiunk érdekében kívánatos célt, éppen ezért a közellátási miniszter a jövőben hatékonyabban fogja ellenőriztetni, hogy intézkedéseit meg-

felelően hajtják-e végre, rendelkezéseit pontosan tartják-e be. Ez az ellenőrzés éppen a közérdekben egészen szigorú lesz, a megtorlás az eddigieknél jelentősen súlyosabb lehet, amennyiben megvan a lehetősége annak, hogy visszaélés esetén megvonják az iparengedélyt is. Minden remény megvan azonban arra, hogy a súlyos

büntetésre legfeljebb elvétve kerül a sor, mert a fegyelmezett magyar társadalom megérti az idő szavát s iparos, kereskedő és fogyasztó egyaránt teljesíti hazafias kötelességét, amelynek ma egyik első parancsa a takarékoság és a közellátási rendelkezések lelkiismeretes betartása.

Harsányi Pál esperesné balesete

Két héttel ezelőtt Harsányi Pál felsőházi tag felesége, vármegyénk közszeretében álló Nagyasszonya elcsuszott és olyan szerenségtelenül esett el, hogy a jobb kezesuklója eltört. Gyors orvosi segítséggel, gondos ápolással a legjobb gyógyulási

reményekkel türi a Nagyasszony a törésből fakadó sajgó fájdalmakat.

Megyeszerte nagy részvétellel kívánják a Harsányi család sok tisztelői, hogy Nagyasszonyunk mielőbb teljesen felgyógyuljon.

Harsányi Pál hatalmas beszédben foglalkozott a mezőgazdasági városok súlyos helyzetével az országgyűlés felsőházában

Harsányi Pál református esperes felsőházi tag, a felsőház legutóbbi ülésén hatalmas beszédet mondott a költségvetési javaslat tárgyalása alkalmával. A kiválóan felépített, nagyvonalú beszédet főbb vonásaiban az alábbiakban ismertetjük:

(Második rész.)

Mélyen tisztelt Felsőház!

Ugy tanultuk pragmatikus történettanulásunk idején és azóta is úgy tudjuk, hogy a magyar nemzet történetében mindig nagyjelentőségű volt a városok hivatása, a legújabb korban pedig még sokkal feljebb emelkedett, de ezzel együtt növekedett a városok terhe is. Bölesen és helyesen látta ezt meg ezelőtt egy emberöltővel az akkori magyar kormány és a parlament és a városok segítségére jöttek az 1912: VIII. törvényeikkel, amelyben elrendelte azt, hogy a városi tiszt-

viselők és alkalmazottak az élelmiakéval egyező fizetésben, javadalmasásban és nyugellátásban részesüljenek és erre a célra, illetve ennek némi könnyítésére, ahogy a törvény mondja, évi fix összegben megállapított segélyt adott az egyes városoknak, mégpedig nagyon gondos mérlegelés alapján. Fájdalom, azonban alig telt el két esztendő, jött a világháberu, utána jött Trianon, azután jött a pénzüromlás, a gazdasági válság és ezeknek a városoknak élete megdermedt. Az 1924: IV. törvényeikk azután látva ezt a helyzetet, megváltoztatta a fent említett törvényt és a városoknak fix összeg helyett bizonyos keresetiadó-, jövedelemadó- és forgalmiadórészesedést juttatott.

Am éppen ez a körülmény két nagy csoportba osztotta ezeket a városokat. Az egyikbe tartoznak azok a városok, ame-

lyeknek lakosai legnagyobb részben földműveléssel foglalkoznak, a másikba pedig azok, amelyek a nagy gyáripár keretében estek. Még inkább megváltoztatta a helyzetet az előbbiekre súlyosbitva, az utóbbiakra pedig könnyítve, a fázisrendszer bevezetése. Az a helyzet állt elő, melyen t. Felsőház, hogy az utóbbi városok nemcsak könnyen viselhették a maguk közigazgatási terheit, hanem investálhattak, láktetve és lázasan mehettek előre a háboru utáni időben,

a városok másik csoportjánál láktetve és lázasan rohant felfelé a pótlódó 100—150 és ennél is magasabb százalékokra s megdermedt és megáll ezeknek a városoknak az élete.

Méltóztatnak igen jól tudni, hogy egy-egy ilyen városban egy nyomorult, elromlott betonjárdát megjavítani, egy körégszükségletet jelentő ártózi kutat megfurni képtelenség és lehetetlenség volt esztendőken keresztül. Hiába égette a gond a fejét a polgármestereknek, a városvezetőknek, számvetőknek és hasztalan jött kék ceruzával a miniszterközeli bizottság, ezeknek a városoknak élete megállt, amiből még hozzájárult az, hogy ezeknek a városoknak legnagyobb része éppen az ország határszéleire esett, mert még Trianon bűne és hazugsága sem tudta azt elszékelni, hogy ezek a városok a magyarországi városok voltak százezreken keresztül és — méltóztatnék elgondolni — még ma is ott van például Szeged, Hódmezővásárhely, Makó, Gyula, Szalonta, Nagyvárad, Kolozsvár, Marosvásárhely és elő tudnék még sorolni egész sereg várost a Felvidéken és minden területen, amely ma is az országhatár szélén áll és amelyekből el van vonva az ipar és kereskedelem lehetőségének éltető ereje, amelyek kiáltva állanak a rendszeres segítséért!

Mélyen t. Felsőház! Nincsen a képviselőháznak és nincsen a felsőháznak egyetlenegy olyan

költségvetési vitája sem, amelyben ne történnének megemlékezések, mégpedig megbecsülő és értékelő megnyilatkozások miniszterek, felsőházi tagok és képviselők ajkairól a magyar tanítói és lelkészi karról, a magyar nemzeti életnek ezekről a preeminens zászlótartóiról.

A magyar népiskolák, a közép- és középtokai iskolák Trianon előtt évtizedeiben is fényforrások voltak a magyar nemzeti életnek és ma ezek legelső sorban álló katonái ezeknek a drága érzéseknek a megcsontult vagy épülő magyar földön egyaránt, mint ahogy nagyon helyesen mondta annak idején Vásárhelyi püspök ur is Kolozsvárott, hogy a magyar érzésnek és a magyar életnek megtartói a templom és az iskola voltak.

Mélyen t. Felsőház! Tisztelt szeretettel kérdelem: vajjon mikor fog egyszer már megvalósulni annak a sokszor kért, sokszor beígért és sokszor munkábaállítottnak jelentett dolognak elintézése, hogy egyszer végre valahára a kántortanítói fizetésekben el fog választani annak a nyomoruságos javadalmu, de külön munkát igénylő és annak a szerény néptanítónak mégis egy-egy darab kegyeret jelentő kántori szolgáltnak díjazása és ez nem vétetik be az állami fizetéskiegészítésbe, ami igazán nem jelent nagy költséget a magyar államháztartásra nézve. Tisztelettel kérdelem, vajjon mikor jön el két évtized után egyszer az az idő, amikor megszűnik az az állapot, hogy van ebben a magyar közelében egyetlen egy réteg, a magyar lelkészi kar — értem ez alatt a római katolikus, református, evangélikus és unitárius lelkészi kart egyaránt, — amely még ma is 50 százalékos redukcióval kapja a maga korpótlékát megmozdulatlanul és megváltoztathatatlanul, holott különösképpen éppen a protestáns lelkészi karra óriási súllyal nehezedik az, hogy tisztességes családját, a magyarságnak reményességét, szülőföldjüktől messze kell középiskolákban taníttatnia irózatossá lemondásokkal és áldozatokkal? Tisztelt szeretettel kérdelem, hogy vajjon mikor jön el ez az idő, amikor megvalósul az, ami valóban filléreket sem jelent, inkább talán megbecsülést, hogy végre valahára az a lelkészi kar és annak házanépe egyszer megkapja a fél vasuti jegyet a magyar államtól, amit megkap minden köztisztviselő és minden közalkalmazott?

Mélyen t. Felsőház! Lelkület-

tünköl és hivatásunkból kifolyólag is, mindig a legszerényebbek és mindig a legutolsók vagyunk abban, hogy a magunk részére kérünk valamit, de mindig vezetői igyekeztünk lenni áldozatosan, a magunk életét odaajánlva, a magyar nemzeti életnek, eszmének, gondolatnak és szolgálatnak! Éppen ezért hisszük, hogy megbecsültek minket és éppen ezért nem kérünk és legkevésbé követelünk, hanem nagyon finom és szerény hangon, de szívet érintjük meg azoknak, akik intézik ennek a nemzetnek sorsát, hogy méltóztassanak a magyar állam költségvetésében semmi változtatást nem igénylő, ezekhez a kéréseinkhez hozzájárulni és ezeket

megvalósítani.

Isten adta, mélyen t. Felsőház, hogy az a sok drága szociális elgondolás, amelyet a kormány ebben a költségvetésben lefektetett áldott gyümölcsöket teremjen a magyar nemzet milliói számára és Isten adja, hogy a magyar katona hősiessége és a második frontnak, az itt élő magyarságnak hűsége és egysége az Úr segítségével oda vezessen bennünket, hogy az 1943. évi költségvetés már az ezredéves magyar hazának költségvetése lehessen!

Ebben a reményességben és ezért imádkozva, ezért szeretve és tisztelve a kormányt, a költségvetést általánosságban elfogadom. (Élénk éljenzés és taps.)

HŐKÉZIK AZ UTAKAT

Mult vasárnap délelőtt érdekes látvány tárult a Horthy Miklós uton járók elé: két hatalmas, fából készült hóéket vontatott 4—4 ló. Az ekék mögött három-három utkaparó szorgoskodott a kormánynál. Úgy néztek ki vízhatlan köpenyekben, mintha az orosz frontról kerültek volna ide.

Endrőd felé haladva kezdték a havat eltakarítani a köves, majd később a betonutról. Két síkban haladtak és elég szélesen került le a frissen hullott hó az utpályáról. A lovak is megerőltetés nélkül huzták az otromba ekéket, nyomukban az autók és szánok már vígan siklottak a nagyszerű szánuton.

Békésvármegye népoktatásügyének állapota a statisztika tükrében

Dr. Somodi József kir. tanfelügyelő rendkívül érdekes kimutatást készített a vármegye népoktatásügyéről.

Az általános érdeklődésre számotartó jelentésből az alábbi részletet közöljük.

Az 1941—42-ik tanévben 247 népiskolai egység működik 660

tanteremmel és 706 tanítóval. A 247 iskola közül belterületi 95, külterületi és tanyai iskola 152. A 706 tanító közül belterületen működik 432, külterületen és tanyán pedig 274.

Az iskolák jelleg szerint a következőképpen oszlanak meg:

Iskola jellege	Iskolák száma	Tanterm. száma	Tanítók száma	Tanulók száma	Tanteremre átlag hány tanuló jut	Terembe átlag hány tanuló jut
Állami	57	180	212	9772	46	54
Községi	53	70	79	4638	58	60
Róm. kat.	59	150	154	8626	56	57
Ref.	24	129	128	7584	58	58
Evang.	44	118	121	6692	56	56
Unitárius	1	1	1	35	35	35
Gör. kel.	1	1	1	19	19	19
Izraelita	5	8	7	272	40	32
Érdekelts.	2	2	2	135	67	67
Magán	1	1	1	103	103	103

* ez csak átmeneti állapot.

A tanteremmel való ellátottság szempontjából tehát az állami elemi iskolák hátrányos helyzetben vannak, mert 32 tanteremmel van kevesebb, mint kellene lennie, a községiéknél pedig 9 tanteremnek nincs tanterme, míg a más jellegű iskolák kedvezőbb helyzetben vannak.

Az elemi iskolákba beiratkozott 37.882, a továbbképző iskolába 2978, az ipares tanonciszkolába 2014, a mezőgazdasági iskolába 3676 tanuló. Népiskolákba, vagy ezzel egy tekintet alá eső iskolákba beiratkozott összesen 46.359 tanuló.

A vármegye lakossága a Statisztikai Hivatal adatai szerint

az 1936-os adatok és az évi 4.9 százalékos természetes szaporodást alapul véve, 1942-ben 343.428-ra tehető, azaz az összlakosságnak 13.5 százaléka jár elemi nép-, vagy ezzel egy tekintet alá eső iskolába.

Uj építkezések a tenyész-állatvásártelepen

A március 21-én megnyíló mezőgazdasági kiállítást és tenyészállatvásárt az OMGE ez évben a rendkívüli viszonyok ellenére minél gazdagabb tartalommal kívánja megrendezni, hogy így hű képet adjon a megnagyobbodott ország sokoldala termelőképességéről. Megemlékeztünk már arról, hogy a kiállítás tenyészállatvásár csoportjaiba a rendelkezésre álló férőhelyeket lényegesen meghaladó létszámú bejelentés érkezett a rendezőbizottsághoz. A várható nagyobb keresletre való tekintettel a földművelésügyi minisztérium amult évben épült új kiállítási sertésistálló mellett még az ősszel új, korszerűen berendezendő szarvasmarhaistálló építését kezdte meg, amelynek építése a zord téli időjárás ellenére folyamatban van és előreláthatólag a kiállítás megnyitásáig el is készülnek.

A kiállítási telep így örvedetesen továbbfejlődik és a nagyszabású, korszerű, állandó jellegű kiállítási istállókkal együtt a tenyészállatvásártelep a földművelésügyi minisztérium és a főváros áldozatkészségéből Európának ilyen jellegű legnagyobb és legtökéletesebben berendezett intézményévé válik.

A többi kiállítási csoportban is néhány új csarnok építése van tervbe véve, úgy, hogy a közel 30 kat. hold kiterjedésű hatalmas kiállítási telep es évre már még jobban kiépül.

A rendezőbizottság az érdekeltektől vármegyék támogatásával továbbfejleszti a falusi népiélet, a népművészet és a háziipar bemutatását szolgáló kedves „kiállítási falut”. A már meglévő mezőkövesdi, göcseji, kuusági, halasi, sárközi, somogy megyei és apátfalvi házak mellé egy kalocsai és egy kalotaszegi falusi ház fog épülni, amelyekben a vidékeknek gazdanépe szokásos házi foglalatosságát fogja a kiállítás közönségének bemutatni. A kalotaszegi ház előtt galambducsos székelykapu fog állni. A kiállítási falu a különböző vidékek eredeti viseletébe öltözött népeivel bizonyára az idegi kiállításnak is egyik legkedvesebb és látogatottabb helye lesz.

Óda egy öreg bakkancshoz.

Óreg pajtás, ki velem jártad
 Jönckoromban hét határ sarát,
 Jobb pajtás még nem akadt nálad,
 Ny ragaszkodó, jó barát.
 Emlékszel még a régi nyárra?
 Örvényező voltam, hej, nagy ur,
 Kis falumban egy édes lányka
 Egy szép estén, hogy hozzám simult?
 És te vittél, vigan kopogtál,
 Csókszűrtre repültél velem,
 Csodásan szép volt a holdsugár,
 És ezer édes a szerelem.

És jött az ősz, kineses Koleszvár
 Vig nótáinktól zengett a határ.
 Emlékszel, mily szép fényes voltál?
 Jól kitanácoltuk magunkat komám.
 Rózsákra jártál, könnyeket ittál,
 Uri dolgod volt cimborám.
 Elmúlt az is. Hajrá, előre!
 Egy kiló szeg, négy vastag patkó
 Kopott már el a sáros őszben,
 Vágtatsz velem, és hull a hó.

Messze, messze az orosz földön
 Kéfélek, ha beesteledik.
 Veres arcod jól megköpöködöm,
 Mert sajnos pajtás, zsirra nem telik.
 Látom végét gyászos utadnak,
 Foltot folt, nyelved kitépve,
 Pedig némán türted a sorod.

Pajtás, pajtás, öreg eimbora
 Maradj velem, csak még egy keveset.
 Ha majd kinyílik a kis ibolya,
 Hazamegyünk mi győzedelmesen.
 Lesz otthon zsir, tenger Jancsi szeg,
 Fényes patkó, vasárnap subiek,
 Ugy ragyogsz, guta úti meg
 Ha meglát a Nap és elbukik.
 Táncolunk majd vig zeneszóra,
 Megkeressük a régi lányt,
 Ha berepül az majd a kuckóba,
 Akkor lesz boldog nászéjszakánk.

De addig fel a fejlet pajtás,
 A szép jövőt álomban szövöm,
 S mert fojtogat a bánat, sirás,
 Arcod — bocsásd meg — megint
 [köpöködöm.

Valahol Oroszországban.

Írta: KRUCHIÓ ENDRE
 szkv.

Anyakönyvi hírek

Születtek: Tóth Sándor és Valah Jolán leánya Irén rk., Papp Sándor és Gecsei Erzsébet leánya Ilona ref., Draho Lajos és neje Garai Róza leánya Róza ref., Buzás István és R. Nagy Etel fia Mihály József ref.

Házasságkötés: Schwalm Mihály Zöld Juliánával.

Elhaltak: Farkas Dániel 82 éves ref., Kovács Mihály 65 éves rk., özv. Batári Lajosné Tóth P. Sára 77 éves ref., Timár Róza 44 éves ref.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik szeretett édesanyánk és nagyanyánk özv. Batári Lajosné szül. Tóth P. Sára temetésén megjelentek és fájdalukat nyitni igyekezték, ezúton mondunk hála-köszönetet.

Batári Lajos és családja.

HIREK

A földművelésügyi miniszter rendelkezése a vetőmagvak ólomzárólására. Binffy Dániel báró földművelésügyi miniszter a gazda és vetőmagkereskedelmi érdekeltségek kérésére megengedte, hogy a vetőmagvizsgáló intézetek az általuk ólomzárólt vetőmagkészleteknek kisebb részekre való osztása esetén a tulajdonos kérelmére a kisebb részeket újból ellássák állami ólomzárral és zárójeggyel. Ezzel a rendelkezéssel lehetővé tették a már ólomzárólt készleteknek a vevőközönség által kívánt kisebb burkolatban való forgalombahozatalát.

Uj vonat indul reggel 8 óra 40 perckor Békéscsabáról Gyulára és megszünik a Békéscsaba és Gyula között közlekedő autóbussz.

Gazdák internálása. Vannak, akik abban a reményben, hogy a tavaszi vetőmagakció során elegendő vetőmaghoz jutnak, a vetőmagot feleletik. Ezekre vonatkozik a következő rendelkezés: „Aki vetőmagszükségletét a tél folyamán feleleteti és emiatt szántóföldjét majd nem tudja bevetni, büntetésben részesül. Az illető ellen azért, mert az ország gazdasági életére nézve káros tevékenységet folytat, a 8130/1939. M. E. számú rendelet alapján az elsőfoku rendőrhatalóság a rendőri felügyelet alá helyezést, illetve az internálási eljárást meg fogja indítani.”

Rövidesen ismét kapható lesz a rizs. Az utóbbi időkben a magánkereskedőknek nem volt rizskészletük. Az elmúlt hetekben Olaszországból Magyarországra nagyobb rizszállítmány érkezett, amely már a rizshántolóknak van. A készáru innen rohamosan szétosztásra kerül, úgy hogy a kereskedők rövidesen ismét árusíthatnak rizst.

Békésen huszondöt családi-ház építése van folyamatban.

Gyomán minden 2500 lakosra esik egy orvos, Békéscsabán azonban minden ezer embere jut egy orvos.

A békéscsabai iskolákban szünetel a tanítás, szénhiánya miatt.

Debrecenben „Kálmán-házat” akarnak építeni, ennek tervpályázata április 30-án jár le.

Rövidesen megjelenik a típuscipő.

Megvalósulás előtt az iparosnyugdíj.

A vonatforgalomban 22-től kezdve átmeneti korlátozás lépett életbe.

A győri elemi iskolákban a nagy hideg és a szénhiány miatt egyelőre február 3-ig szénzünet van.

A vásárlási könyvbe való bejegyzések ellenőrzése. A közellátásügyi miniszter a kamarához leiratot intézett, amely szerint tapasztalták azt, hogy egyes iparosok (kereskedők) nem tartják be azokat a rendelkezéseket, amelyeket a közszükségleti cikkek kiszolgáltatásának korlátozása tárgyában kiadott 3150/1941. M. E. számú rendelet, valamint a fogyasztói vásárlási könyv rendszeresítése tárgyában kiadott 201.000/1941. K. M. számú rendelet részükre előírt. A rendelkezéseket megszegő iparosok (kereskedők) ellen a kihágási eljárást megindította. Nyomatékosan figyelmezteti a közellátási Miniszter ur az iparosokat (kereskedőket), hogy az említett rendeleteket a legpontosabban tartásukba, különösen szigorúan ügyeljenek arra, hogy a közszükségleti cikket a fogyasztóknak csak a közvetlen fogyasztói szükségletnek megfelelő és a rendkívüli gazdasági viszonyok által indokolt mennyiségben szolgáljanak ki, továbbá, hogy a kiszolgáltatót árumennyiséget a vásárlási könyvbe minden esetben pontosan jegyezzék be. A rendelkezések pontos betartását a helyszínen ellenőriztetni fogják és azoknak megszegése esetén a megtorló intézkedéseket folyamatba teszik.

Tovább fejlesztik a gazdasági munkaügyi felügyelői szolgálatot. A földművelésügyi miniszter a közeljövőben új gazdasági munkaügyi felügyelőket nevez ki a vármegyék székhelyein működő gazdasági felügyelőiségekhez. A pályázati hirdetés a Budapesti Közlöny január 23-i számában jelent meg. A szervezet megteremtését szociális és termelési érdekek követelték meg. Az új munkaügyi felügyelők — akikről a törvény főiskolai oklevelet és szociális felkészültséget kíván meg — fontos szerepet kapnak a mezőgazdaságnak munkaerőellátása terén.

Az aranykalászos gazdák hivatásáról írt vezető cikket Fábrián Bertalan aranykalászos gazda a Magyar Föld legújabb számában. A magyar falu képes hetilapja a takarmánykészletek takarékos beosztásáról, a téli gazdasági iskolákban folyó gazdanevelésről, a csaromföldök teli gondozásáról közöl szakközléseket. A székei fiatalok részére rendezett faragási tanfolyamról számol be írásban és képből. Dél-Ázsia szigetvilágáról térképet és képeket, Elbeszéléseket, verset, kisgazdák szakközléseit, piaci és vásári árakat és rendeleteket találunk benne. Mutatóvályszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII., Erzsébet-körut 7.

Január hó 31-én nagyszabású táncestélyt rendez a Gyomai Levente Egyesület, a Holler-szálló helyiségeiben, melyre Gyoma község közönségét szeretettel hívja meg a Levente Egyesület.

Ismét lesz kifli- és császárzsemlye, kenyérváltó-jegy egy szelvénye ellenében.

A hortobágyi bikavásárt az idén február hó 26-án rendezik meg.

Az USA két magasrangú tengerésztilisztjét haditörvényszék elé állítják az USA flottának Hawaii-nál elszenvedett nagy vesztesége miatt (?)

A M. Kir. Belügyminiszter ur a folyó évben hat hónapos élelmezési-technikus tanfolyamot rendez Budapesten, a diétetikai Intézetben. A tanfolyamra február hó végéig jelentkezhet négy középiskolát végzett 18. évet betöltött és 35. évét még el nem ért nő. A jelentkezés helye Budapest, VIII., Üllői-ut 66/e. Tekintettel arra, hogy a Zöldkeresztos étkeztetéseknel ilyen képzett főzőtechnikus-nőkre nagy szükség van, kívánatos lenne, ha néhányan jelentkeznenek és a tanfolyam elvégzése után a vármegye területén elhelyezhetők lennének. Az esetleges jelentkezők tájékoztatás céljából a gyulai M. Kir. Tisztifőorvos ur hivatalában nyernek bővebb felvilágosítást.

Felhívjuk olvasóink figyelmét a Debrecenben megjelenő „Tiszántul” című napilapra, mely egyik legjobban szerkesztett vidéki lapunk. A „Tiszántul”-t a Debreceni Református Lapkiadó Társaság adja ki.

A Máv. felhívása: a zord téli időben csak feltétlen szükség esetén utazzunk. A m. kir. Államvasutak igazgatósága felhívja az utazó közönség figyelmét arra, hogy a kedvezőtlen időjárás miatt a személyszállító vonatok szerelvényeit erősen le kell csökkenteni. Mivel pedig vonatvezetési nehézségek miatt másodrendű vonatok nem indíthatók, a közlekedő vonatok erős túlszűfoltosságára lehet számítani. Felkéri ezért a Máv. igazgatósága az utazó közönséget, hogy a zord téli időtartama alatt csak feltétlen szükség esetén utazzék.

A finn lottó-tábornokasszony budapesti tartózkodásáról közöl nagy képeket tudósítást a Színházi Magazin új számában. — Lenólay Árpád válasza Németh Lászlónak, Szelezky Zoltán képes riport, Wessely Miklós báró a Vig-színház új szerzőjéről, szegedi tudósítás Sándor Izabelláról a Vig-színház új tagjáról. Színes társaság és divatrovat díszítik az új számot, melynek melléklete a gyermekkedvence a Kis Magazin.

Érdekes,...

hogy a japán Tenno szó, a japán császár címe a kínai „tien-huan“ szóból származik és aunitit jelent, mint „az ég királya“. A japán császári ház eredetét tudvalevőleg magára a napistennőre vezeti vissza és ezért a császár Japánban istennek számít.

hogy a brüsszeli ujságmúzeum legérdekesebb darabja egy száz éves pártis ujság, melyet az ujságpapírra kivetett magas adó miatt leválasztonra nyomtattak és egy heves náthajárvány idején seb-kendőnek használtak.

hogy a virsinya-szivar nem-sokára száz éves multra tekinthet vissza. Dohánya természetesen sokkal régebb és az amerikai Virginia állam állatvényesei már 1612 óta termelik. Európába a Virginia-dohány olasz közvetítéssel került és 1846-ban Milánóból a Velencéből Radetzky hadseregének katonái hozták először Ausztriába és Magyarországra, kilencven évvel ez előtt azután az osztrák-magyar átlami dohánymonopólium is átért a gyorsan megkedvelt szivar gyártására. A szivar „szalmaszála“ egyébként nem szalmából van, hanem a Spanyolország déli részén termő alpha-fű levelének szára. Szalmából csupán a szivar szopókája készül. Erre a célra rendszerint egy olasz árpafajta szalmáját szokták használni.

hogy a tapéta, mely nevét a takarót és szőnyeget jelentő latin tapetum szóból vette eredetileg csupán textilanyagokból készült és keleti népek sátrainak lakályosabbátevésére szolgált. A tapéta és szőnyegszövés divatját Európában az arabok honosították meg. Legnagyobb népszerűségnek Olaszországban és Franciaországban örvendett. A XVI. században azután a szövött tapéta lassankint a bőrtapétának adott helyet, de nem sokkal ezután a mai napig is használt papirtapéta jutott egyeduralomra.

hogy az antilop őshazája tulajdonképpen Amerika, ahonnan a föld legforróbb geológiai korában, a harmadkorban az alaszka földnyelven át vándorolt be Ázsiába, innen pedig Dél-Európán át Afrikába. Afrikában ma több mint 500 antilopfajta él.

hogy az elefánt nem tud ugrani, mivel csontváza és izomzata testének tömegéhez viszonyítva túlságosan gyenge.

hogy nemcsak a macskának, hanem a kutyának, a juhnek, a kecskének, a lónak és a szarvasmarháknak szemei is világítanak a sötétben. Az ember szemei ezzel szemben nem világítanak.

hogy a strucc a közfelfogással ellentétben sohasem, még veszély idején sem dugja fejét a homokba.

Apolló Mozgó Gyoma.

Január 31

szombat

A spanyol polgárháború izgalmas fejezete:

Madridi kém

Lebilineselő történet a kémek világából. A hazaszeretet, a hősi önfeláldozás megrendítő drámája.

Főszereplők: Fosco Giachetti, Conhita Montes, FOX HIRADÓ.

február 1-2

vasárnap-hétfő

Ágai Irén, Récai Imre, Kabos Gyula, Vaszary Piri, Tóth Sándor:

Cimzett ismeretlen

Kittűnő zenés vígjáték. Egy szegény kislány és egy gazdag fiú igaz szerelme sok vidámsággal és romantikával.

Magyar világhíradó.

február 4

szerda

A francia filmgyártás kiemelkedő alkotása:

Nagyvilági nő

Vígjáték a gondtalan háború előtti időkből.

Kittűnő rendezés, ragyogó kiállítás.

Főszereplői a legjobb francia színész-pár: Gaby Morley, Jules Berry.

UFA világhíradó.

Mussolini olasz miniszterelnök tenyészbikákat ajándékozott Magyarországnak részére. Ősi szarvasmarhák, az alföldi magyarmarha vérfelfrissítése céljaira nagyon jól beváltak az Olaszországból behozott maremann szarvasmarhafajták, amelyek külső testalakulatukban is nagyon hasonlítanak az ősi magyar szarvasmarhához. Ezt a vérfrissítési kísérletet az olasz szarvasmarhával a földművelésügyi minisztérium 1934-ben állította be. Ezt a kísérletet az olasz kormány is élénk figyelemmel kísérte és Mussolini olasz miniszterelnök vitéz Teleki Mihály gróf földművelésügyi miniszter olaszországi látogatása alkalmával kilátásba helyezte, hogy megfelelő alkalommal ebből a célból 4 darab tenyészbikát fog Magyarországnak ajándékozni. Ezek közül a tenyészbikák közül 2 darab romagnoli bika a nyár folyamán, 2 darab maremann bika pedig a közelmúltban meg is érkezett a mezőhegyesi ménésbirtokra. A magyarmarhatenyésztő gazdák nagy örömmel fogadták Mussolini miniszterelnök ajándékát, amely lehetővé tette a magyarmarha vérfelfrissítésének szélesebb keretben való folytatását.

Igénybeveszik a sörkészítő készülékek óncsöveit. A Budapesti Közönség vasárnapi száma közli az iparügyi miniszter rendelkezését a sörkimérő készülékek óncsöveinek igénybevétele tárgyában. A rendelet szerint a sörkimérő készülékekben levő ón gyűjtőcsövek és a sörkimérő készüléket a pincében levő sörshordóval összekötő óncsövek igénybevétele. Az óncsö helyébe egyidejűleg alumíniumcsövet kell szerelni.

Megjelent a repülők két lapja. A Horthy Miklós Nemzeti Repülő Alap támogatásával szerkesztett repülésügyi folyóirat új száma most jelent meg. Különös figyelmet érdemel még vitéz Hefty Frigyes cikke a repülőkönyvekről írt, a Magyar Szárnyak legújabb száma a szokásos gazdag tartalommal és képanyaggal most jelent meg. A lap felhívását most is vitéz Horthy István írta, aki repülésügyünk szolgálatára hívja a magyar ifjúságot. Érdekes cikket közöl még a folyóirat a motoros pilóták vitorlázórepülő átképzéséről, az ejtőernyős partizánokról és a budaörsi sportrepülő életéről. Jánosy István szerkesztésében megjelent Magyar Szárnyak mindenütt kapható. Ára 50 fillér. Mutatványszámot a kiadóhivatal Budapest, Király utca 93. kívánatra ingyen küld.

A magyar fiúk repülőlapja az „Ifjú Repülő“ új száma is most jelent meg. Egy model elindul címmel igaz történetet közöl a lap a világháború előtti időről. Ez a kis folyóirat mindenütt kapható. Ára 30 fillér. Mutatványszámot a két lapból a kiadóhivatal kívánatra ingyen küld.

Vasúti kocsik igénybevétele. A m. kir. Kereskedelem- és Közlekedésügyi Miniszter úr közölte, hogy a jelenlegi viszonyokra, valamint az Államvasutak nehéz kocsihelyzetére való tekintettel a kocsiszükséglet biztosítása végett célirányos a Máv. Igazgatósága illetékes (F. 2.) osztályához fordulni. Felhívjuk azért a gazdaközönséget, hogy kocsiszükségletének biztosítása érdekében kellő időben forduljon a Máv. Igazgatóság illetékes osztályához. (Budapest, Andrássy-ut 73 sz.)

ENDRÓDI MOZI

1942 február 1-2-án, vasárnap
8-5-7-9 órákor,
hétfőn Gy.sz. B. A. napján
4-6-8 órákor.

Szenzációs magyar film!

Igen vagy nem

Főszereplők: Muráti Lili, Szörényi Éva, Vaszary Piri, Kiss Manyi, Jávor Pál, Páger Antal, Mály Gerő, Rózsahegyi Kálmán, Kedves, finom tréfák, sok-sok ügyes ötlet és meglepő fordulattal végig mulattatja a közönséget.
A legjobb színészekkel!

1942 február 5-én, csütörtökön
6-8 órákor.

A legszórakoztatóbb film!

Kár volt hazudni

Pompás vígjáték.
Főszereplők: Iréne Dunne, Cary Grant.
A műsor kiegészítve.
Vígjáték és híradókkal.

Az „Egyedül Vagyunk“, Oláh György harcos, kéthetenként megjelenő, újjáalakult folyóirata mostani számában: vitéz Rácz Jenő Japánról, Mályusz Elemér a magyar történelemírás válságáról, Féja Géza Milotay egyik cikkéről, Incze Antal brazilai élményeiről, Fettich Nándor professzor oroszországi utjáról, Bácskay B. Béla az új világnézetéről írt. Két ismeretlen Ady vers, a zsidóságról, Vichy, a Pórium, stb. stb. Ára 24 fillér. Szerkesztőség: Budapest, II., Hunyadi János-ut 4. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 5.

Könyvismertetés. „Isten vésője alati“. P. Jonsson Arnold élete. Írta: Kasbauer Sz., fordította: Geregy Jolán. — Szent Imre Missziós Szeminárium, Kőszeg, kiadása. 400 oldal. Ára 4.80 P, kötve 6.80 pengő.

Hirdessen

lapunkban!

Publikáció

10 szög 40 fillér, minden további szó 4 f.

Mátyás király utca 82 szám alatti ház szabadkiszóli eladó. Érdeklődni lehet ugyanott.

Egy jó családból való ügyes fiatal tanulóknak felvesz ifj. Varga Pál vállalkozó és műszerész.

Kalocsa Jolán egy idősebb magános nőt állandóra felvesz.

A Gyomai Termelők, valamint a Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezetek üzletei, vendéglői és korezmája eladó, esetleg megfelelő Kovács János igazgatójánál lehet megtudni.

Szerkesztésért és kiadásért felel:
WAGNER MÁRTON.

Készült a könyvnyomtatás 501-ik esztendőjében a Hungaria könyvnyomdában Gyomán, felelős vezető: Tóth Sándor.